

Rasmus Nørlem Sørensens tale ved overrækkelsen af Demokratistafetten

Taler

Rasmus Nørlem Sørensen
Sekretariatsleder i DEO

Dato

5. juni 2017

Sted

Vartov

Fordi Özlem var nødt til at haste videre til endnu et slag i demokratiets tjeneste – så er jeg i år blevet rykket til at være rosinen i pølseenden. Det er ikke let at løfte opgaven efter vores fremragende modtager af demokratistafetten, men jeg håber I vil være tilfredse med et par ord om demokratiet – både i Danmark og Europa inden vi skilles.

Siden oldtiden har filosofferne grublet over det demokratiske problem: Hvordan kan vi lade folket (i mere eller mindre bred forstand) bestemme? Når nu almindelige mennesker er så relativt ubegavede, uoplyste, kortsynede eller i hvert fald ikke eksperter på politik, økonomi og administration af en stat.

Hvordan kan folkestyret fungere når folk, som folk er flest, er dumme?

I sidste uge beviste den amerikanske præsident, Donald Trump, verdens mægtigste mand, leder af den frie verden, manden med hånden på knappen der kan udløse en atomudslættelse af menneskeheden, han beviste at dumhed i demokratiet ikke kun findes blandt vælgerne. Blandt borgerne. Dumhed er en udfordring helt op i toppen af eliten. Afvisningen af Paris-aftalen er en historisk dum beslutning, der kan få katastrofale følger for mennesker i hele verden. Både nu og især i fremtiden.

Så meget for Platons bekymring for at overlade samfundets rorpind til flertallets luner – i stedet for den garvede kaptajn. Platons elev Aristoteles korreksede sin mester – og hævdede at ethvert styre forfalder og bliver sin modsætning. Den god konge kan blive en fæl Tyran. Det kloge aristokrati kan kun ende som et plutokrati, hvor de få får magt til at pleje egne interesser. Det mindste onde er demokratiet, der selv når det forfalder til flertallets diktatur – trods alt vil arbejde til flertallets bedste og ikke kun en lukket elites.

Vi må se om amerikanerne kan bringe deres land tilbage på et demokratisk spor – om deres institutioner er stærke nok til at tøjle det, der mere og mere ligner en tilvalgt tyrann. Om Trump i det mindste kan bringes til at tjene flertallets om ikke helhedens interesser.

Man kan mene, hvad man vil om politik. Også om Trump. Men med et USA, der opfører sig mere som en vred hangorilla, der har spist sig ravende gal i fluesvampe, end som en global hegemon, den eneste virkelige supermagt i verden, så er der i hvert fald en krise. Og som det meget klogt er blevet bemærket af Winston Churchill, så skal man aldrig lade en god krise gå til spilde.

Det lader heldigvis til, at det med at udnytte krisen, der er også det, der bliver svaret fra Europa og forhåbentlig også resten af verden. Merkel stillede sig op på et vælgermøde, kort efter Trump havde besøgt Bruxelles og talt med de europæiske ledere, hun skænkede en stor – tysk størrelse – folkelig øl og forklarede forsamlingen: Vi kan ikke længere regne fuldstændigt med vores allierede i USA – og Storbritannien er ved at forlade EU. Europa er nødt til at tage sin skæbne i egen hånd.

Den nyvalgte franske præsident, der i går forsøgte at samle opbakning til sit nye parti, La République En Marche, ved det franske parlamentsvalg, ser også ud til at ville gøre sig for at stå op imod Trump og i særdeleshed mod hans opgiveness over for klodens klima og dermed planetens fremtid. Lad os håbe at han vil sætte handling bag de flotte ord og faktisk vil arbejde for en grønnere verden, hvor rigdommen er mindre ulige fordelt.

Det danske riges grundlov som vi fejrer i dag, blev forfattet i en tid, hvor dansk storhed på den internationale scene stort set var et afsluttet kapitel. Mantraet efter de mislykkede krige mod arvefjenden mod syd blev, at hvad udadtil tabes skal indadtil vindes.

Lad os ikke håbe, at Europas vej ud af krisen med Brexit og med Trumperier i stedet for seriøs politik fra amerikanerne, bliver alt for indadvendt og selvoptaget. Jeg ønsker ingen ny patriotisk og slet ikke Europa-nationalistisk linje, hvis der er noget, der hedder sådan. Lad os håbe, at vi får et Europa, der åbner sig mod verden. Mod Nordafrika, hvor flygtningeproblemet lige nu er ude af øje – ude af sind. Mod Østeuropa og også mod Rusland, der ikke bliver

mindre fjendtligt af at blive castet i rollen som skurk. Mod Tyrkiet og Mellemøsten – ikke mindst Syrien – hvor enorme flygtningeproblemer ulmer under låget af flygtningeaftalen mellem EU og Tyrkiet. 3 millioner mennesker er fanget i en desperat situation. Lad os tage hul på at løse den situation inden den eksplodere. Enten inde for EU's ydre grænser – eller i Tyrkiet.

Jeg frygter at de fortsatte terrorangreb til gøre det sværere for EU og de europæiske lande at finde en fornuftig vej videre. Frygten er en farlig drivkraft i politik.

Vi kan nok ikke undgå at blive bange, men vi kan sørge for at rette vreden de rigtige steder hen. Vi kan rette den mod militant islam, men vi kan ikke bombe os ud af uligheden og uretfærdigheden, der giver næring til vrede og desperation. Der må andre tiltag til.

Vi kan ikke løfte alle verdens problemer med ulighed. Men vi kan tage fat, hvor det er muligt. Vi kan arbejde mod uligheden og uretfærdigheden der, hvor den sker inden for vores rækkevidde.

Når vi nu fejrer grundloven, der ikke blot sætter rammen og demokratiet, men også grænserne for lov og orden. Så kan vi jo også starte i det små med retfærdigheden og kræve at vores politikere overholder landets love. Vores integrationsminister hævder at hun har moralen over loven for at forsvare de såkaldte barnebrude. Så håber jeg hun vil kæmpe med åben pande og forklare, hvordan hun har vundet en moralsk sejr ved at bede de kompetente myndigheder undlade at vurdere de flygtede ægtefæller konkret og individuelt. Før de blev adskilt.

Vi kan arbejde mod den økonomiske ulighed, der stiger inden for Danmarks grænser. Men også tage fat på at omfordele vores rigdom – blandt andet via den ulandshjælp, der har lidt under nedskæringer i de seneste mange år.

Og så kan vi gøre mere for, at alle kan komme til orde og få indflydelse på det samfund de er en del af. I EU har vi et brændende behov for at befolkningen bliver hørt løbende – og får mulighed for at påvirke de store linjer i europæisk politik. "Ventiler" for utilfredshed er ikke nok. Vi skal ikke tage dampen af kedlen. Vi har brug for kanaler for indflydelse. Vi har brug for konkret folkelig deltagelse. Vi er nødt til at sikre at Europas skæbne ikke blive overladt til en elite

alene. For hvis det sker igen, så vil vi igen se store dele af vælgerne gribe enhver lejlighed til at råbe op og sige fra – men uden mulighed for at gøre det i rette sammenhæng. Så får vi en Le Pen, en Trump en uovervejet Brexit én gang til.

Her 102 år efter kvinderne har fået valgret synes jeg næsten det er sørgeligt, at vi har brug for en Emma Holten. Men hvor er det heldigt vi har hende. For vi har brug for at få unge, stærke kræfter på banen, der vil kæmpe mod uretfærdighed og ulighed. Også mellem kønnene.

Kilde

Manuskript tilsendt af taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Grundlovstale, Prisuddelingstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/rasmus-noerlem-soerensens-grundlovstale-ved-overraekkelsen-af-demokratistafetten-2017>